

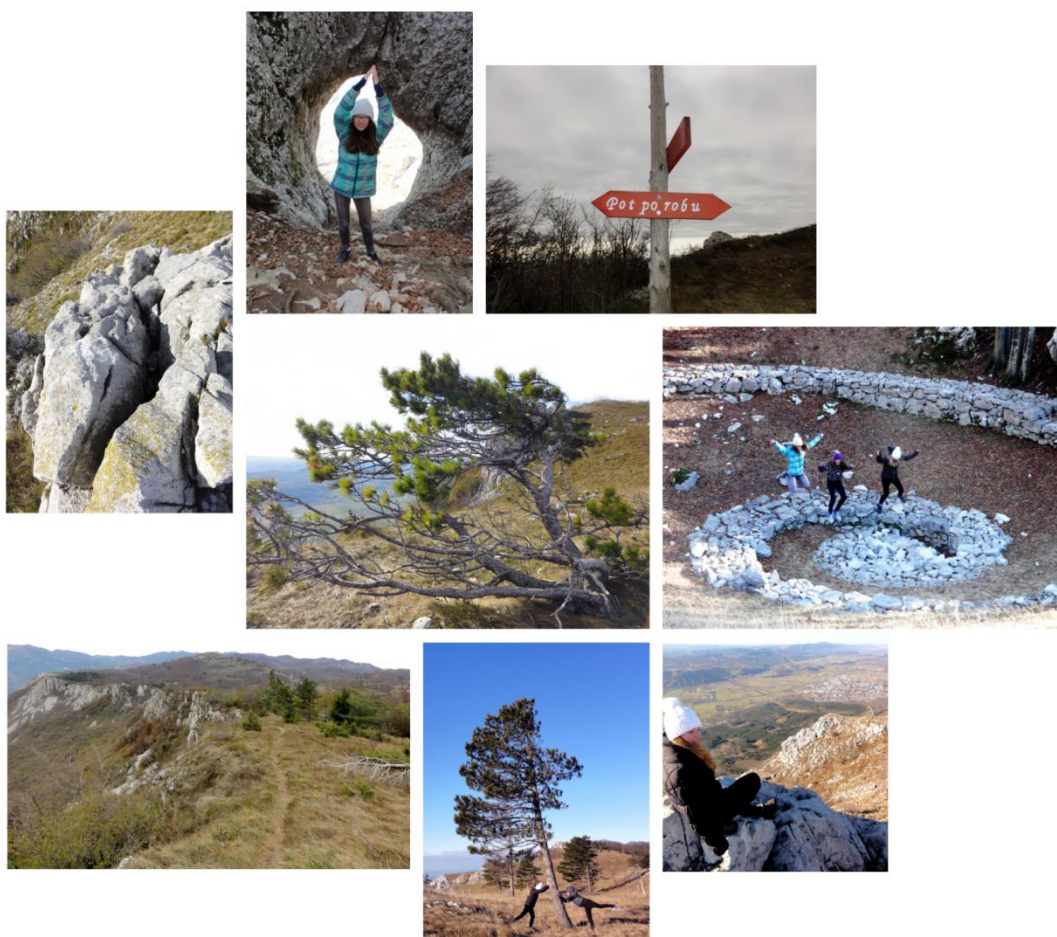
TURISTIČNA NALOGA OŠ COL

Naslov: Osnovna šola Col
Col 35, 5273 Col
Telefon: +386 (0)5 36 43 350
Fax: +386 (0)5 36 43 357
E-pošta: info@os-col.si

»POTUJEM, TOREJ SEM«

MED SKALE IN ŠKOLE ... LOVIT BURJO

FOTOGODBA POTI PO ROBU

Avtorice:

Veronika Bajc, 8. razred
Adele Čebokelj, 8. razred
Nika Gorše, 8. razred
Ana Kobal, 8. razred
Tajda Lampe, 8. razred
Sandra Pregelj, 8. razred

Mentorja:

Jasmina Likar Štinjek, prof. geografije
in zgodovine
Pavel Makovec, prof. matematike
in računalništva
Col, šolsko leto 2016/2017

ZAHVALA

Rade bi se zahvalile vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali pri izdelavi te naloge in izvedbi tržnice.

Hvaležne smo mentorjema, da sta nas usmerjala in nam pomagala pri delu, pri katerem smo se – moramo priznati – res zabavale.

Zahvaliti se moramo vsem sošolcem in Facebook-prijateljem, ki so bili pripravljeni izpolniti anketni vprašalnik, se udeležili dogodka ter nam objavili fotografije na našo Facebook-stran.

Zahvaljujemo se hišniku Petru Vidmarju, da nam je pomagal pri pripravi naše tržnice.

Hvala likovni pedagoginji Silvi Karim in članom likovnega snovanja na šoli, da so nam pomagali z nasveti in delom pri oblikovanju naše tržnice.

Hvala tudi šolski knjižničarki, mag. Lejli Irgl, za lektoriranje naloge. Z njeno pomočjo je naša naloga zagotovo bolj berljiva in razumljiva.

KAZALO

ZAHVALA	0
KAZALO	2
POVZETEK	3
1. UVOD	4
1.1 IZBIRA TEME	5
2. METODE DELA	6
3.1 RAZŠIRJENI PROGRAM	10
3.1.1 Od Cola do Kovka	11
3.1.2 Od Kovka do Sinjega vrha	13
3.1.3 Od Sinjega vrha do Otlice	16
4. TRŽENJE	18
5. ZAKLJUČEK	19
6. NAČRT PREDSTAVITVE NA TURISTIČNI TRŽNICI	20
6.1 Stojnica – predstavitveni prostor	20
6.2 Spominki	20
6.3 Propagandni material	20
6.4 Zabavni igri	20
6.5 Vabljenje ljudi po Mercator centru	20
7. VIRI IN LITERATURA	21
8. PRILOGE	22

POVZETEK

V šolskem letu 2016/17 sta Turistična zveza Slovenije in Zavod RS za šolstvo razpisala 31. državni festival *Turizmu pomaga lastna glava*. Tema letošnjega festivala je *Potujem, torej sem*. Članice turističnega krožka smo naše potovanje v naravo ubesedile v nalogi *MED SKALE IN ŠKOLE ... LOVIT BURJO* s podnaslovom *FOTOZGODBA POTI PO ROBU*.

V naši nalogi vas naše turistične vodičke popeljejo po robu Trnovskega gozda, od Cola do Otlice. Panoramska pot je vključena v Slovensko planinsko transverzalo. Med pravljico potjo nas bo ves čas spremljal slikovit razgled na Vipavsko dolino, Kras in Jadransko morje. Hodili bomo »po robu«, po krajih, »kjer se rojeva burja«, med skalami in školi ... Ogledovali si bomo kamenje in skale, ki jih je oblikovala narava (sonce in voda) oz. preoblikoval človek (kamnita znamenja). Poleg občudovanja narave in spoznavanja kulturne dediščine bomo lovili še Javorovega hudička, saj je tesno povezan z našimi kraji.

Obiskovalce bomo na več točkah opozorili na izjemen razgled, zanimive viharne, skale, škole in škraplje, da bodo lahko posneli zanimive fotografije.

Naša naloga bo objavljena na šolski spletni strani in dosegljiva v šolski knjižnici.

Ključne besede: turistični program, narava, gozd, pot Po robu, planinska pot (transverzala)

1. UVOD

Med skale in škole ... loviti burjo

Fotozgodba poti Po robu

V naši turistični nalogi smo vam pripravile popotovanje po robu visoke dinarske planote - Trnovskega gozda. Naše turistične vodičke vas bodo popeljale po poti Po robu. Ta je vključena v Slovensko planinsko pot (transverzalo), ki poteka od Maribora do Ankarana.

Že v naslovu in podnaslovu je zajeto bistvo našega programa, naše naloge. S to turistično nalogo bi vam rade prikazale našo zanimivo naravo, kako pri nas med skalami in školi piha burja. Živimo na kraškem območju, za katerega je značilno veliko kamenja, skal in školov, pa tudi škrapelj, škavnic, grubelj in škarp ... Da je kamen res vpet v naše življenje, nam dokazuje že to, da imamo veliko različnih narečnih izrazov za poimenovanje kamenja. Poleg spoznavanja narave pa po poti spoznamo tudi delček naše kulturne dediščine – ljudske pripovedke o Javorovem hudičku, ki se potika po naših gozdovih. Spoznali bomo tiste pripovedke, ki so povezane s kamni in školi.

Za trženju našega programa smo uporabile modernejše pristope. Pomagale smo si z družabnimi omrežji. Želele smo, da čim več ljudi vidi fotografije naše poti oz. naše pokrajine. In družabna omrežja so kot nalašč za to. Odprle smo Facebook- in Instagram-profil z naslovom naše naloge, kjer smo objavljale fotografije z naše poti Po robu. Seveda smo na pot povabile naše Facebook-prijatelje, saj smo ustvarile dva dogodka za obisk poti. Tudi obiskovalci so nam na Facebooku objavili slike in videoposnetke.

Izjava fotografa Jacoba Riglina, ki je bila zapisana v razpisu 31. festivala Turizmu pomaga lastna glava, in sicer, da »dobra fotografija zaleže za tisoč besed«, velja tudi v našem primeru. Pot Po robu je res slikovita in le fotografija lahko prikaže lepoto narave. V ta namen smo na internetu objavljale fotografije in prepričane smo, da smo marsikoga pripravile, da se je podal na našo pot. Želele smo, da se čim več ljudi odpravi po tej poti, da uživajo in občutijo to lepo naravo.

Prepričane smo, da bo vsak našel kaj zase.

Pa vzemimo pot pod noge!

1.1 IZBIRA TEME

Na naši šoli deluje turistični krožek že nekaj let. Pri krožku vsako leto učenci izdelajo turistično nalogo, v kateri predstavljajo naše kraje. Učiteljica geografije in zgodovine na OŠ Col ter mentorica turističnega krožka Jasmina Likar Štinjek nam je na začetku leta povedala za projekt Turizmu pomaga lastna glava. Predstavila nam je letošnjo temo razpisa, ki nosi naslov POTUJEM, TOREJ SEM. Na prvi sestanek je seveda prišlo preveč učenk, saj nas táko, aktivno delo veseli. Z izdelavo naloge se veliko novega naučiš, spoznavaš svoje domače kraje (ena učenka je prvič obiskala Otlško okno) in se imaš v šoli lepo. Učiteljica je izbrala 6 učenk iz 8. razreda. Vsem je bila vseč drugačna oblika dela. Da lahko nekaj naredimo same. Takoj smo se lotile dela in proučile razpis. Vsekakor smo želele, da bi bil naš program malo drugačen, sodoben, pripravljen prav za vse obiskovalce.

Ker je tema vezana na potovanje in poudarjeno je, da naj bi učenci spoznali delo turističnih vodičev, smo se odločile, da obiskovalce popeljemo po eni izmed najlepših poti daleč naokoli – po poti Po robu. Običajno nas turistični vodiči vodijo po mestih in kulturnih znamenitosti, me pa smo si zadale drugačno nalogo. Obiskovalce bomo popeljale po delu slovenske planinske poti (transverzale) med Colom in Otlico. Vodile jih bomo po čudoviti panoramski poti, kjer bomo spoznavali naravno, pa tudi kulturno dediščino.

Ker nam je v prejšnjih letih precej težav delal naslov naloge, smo se tokrat odločile, da se po delčku poti najprej sprehodimo. In brez težav smo spoznale, da se ves čas potikamo med skalami, viharniki, kjer skoraj vedno piha burja. In tako smo nalogo poimenovali MED SKALE IN ŠKOLE ... LOVITI BURJO. Ker hočemo, da obiskovalci poleg lepih vtisov s seboj odnesejo tudi dobre fotografije, smo nalogi dale še podnaslov, in sicer FOTOZGODBA POTI PO ROBU. Tako smo v nalogo vključile še izjavo J. Riglina, da »dobra fotografija zaleže za tisoč besed«.

Upamo, da vas bomo s svojo nalogo in objavljenimi fotografijami prepričale, da se boste podali na pot Po robu sami ali pa v naši družbi. Pot vas bo prepihala in prerodila, napolnila z energijo in dobro voljo.

2. METODE DE LA

Pri pripravljanju naloge smo se odločile, da bomo za nalogo uporabile več metod raziskovalnega dela, s katerimi naj bi dobile čim več idej in nato za končni program izbrale najboljše. Pot smo določile same, želele pa smo izvedeti, kaj je na njej najbolj prepoznavno, tipično ...

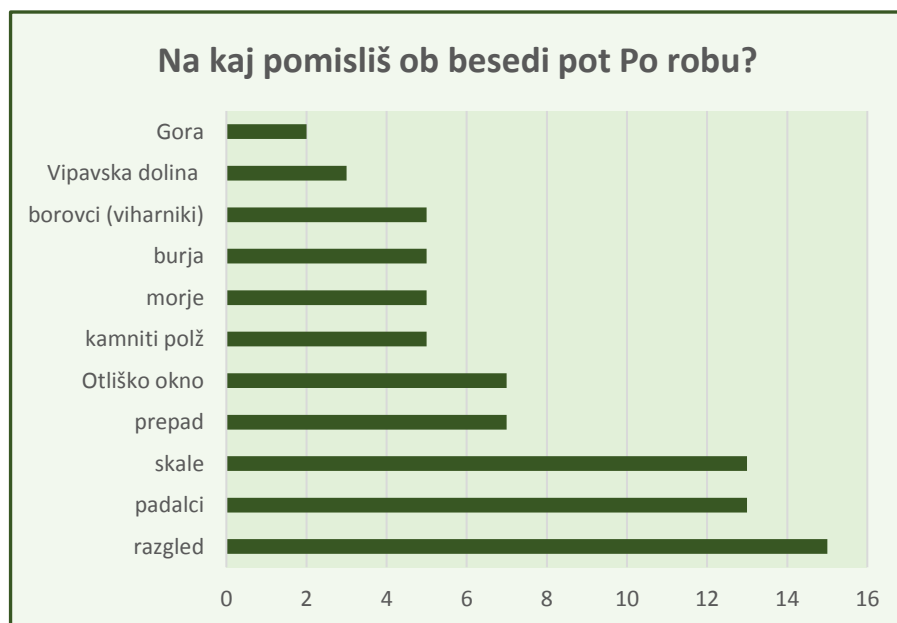
2.1 Metoda 'viharjenje možganov'

Prva metoda, ki smo jo uporabile, je bila metoda viharjenja možganov. S to metodo smo želele izvedeti, na kaj učenci najprej pomislijo ob besedni zvezi pot Po robu.

Metodo smo izvedle med učenci 8. (18 učencev) in 3. (12 učencev) razreda. Poleg idej smo želele najti tiste značilnosti poti, ki jih poznajo mlajši in starejši. Vsak učenec je lahko zapisal prvi dve asociaciji.

Zmagala je beseda *razgled* (15 učencev), sledile so *padalci* (13), *skale* (13), *prepad* (7), *Otliško okno* (7), *polž* (5), *morje* (5), *burja* (5), *borovci* (5) (viharniki), *Vipavska dolina* (3), *Gora* (2). Zanimivejše besede, ki so bile napisane le po enkrat, pa so: športni dan, šolski pohod, žulj in celo »biki, ki nas lovijo«.

razgled	15
padalci	13
skale	13
prepad	7
Otliško okno	7
kamniti polž	5
morje	5
burja	5
borovci (viharniki)	5
Vipavska dolina	3
Gora	2

2.2 Raziskovalno delo

Ko smo imele začrtano pot, je bilo le-to treba raziskati po knjigah in zgibankah. V veliko pomoč nam je bila knjižica *Gora nad deželo* s podnaslovom *Od Čavna tja do Nanosa*, ki jo je za Občino Ajdovščina vsebinsko in besedilno zasnoval Franc Černigoj, oblikovala pa Silva in Goran Karim. V knjižici je opisana celotna pot po robu Trnovskega gozda, mi pa jo predstavljamo le del. S pomočjo knjižice smo pot razdelile na tri etape: od Cola do Kovka, od Kovka do Sinjega vrha ter od Sinjega vrha do Otlice.

2.3 Anketni vprašalnik

Odločile smo se, da našo nalogo predstavljamo na Facebooku, zato bomo ta družabni medij izkoristile še za našo malo anketo. Že v knjižici *Gora nad deželo* je Franc Černigoj omenil, da imamo v našem narečju veliko različnih poimenovanj za kamen. Na Facebooku smo izvedle anketo in naše prijateljke vprašale, katere narečne izraze za kamen poznajo. In dobile smo kar nekaj odgovorov: školi, škarpe, grublje, žlebiči, skrle, školči, škavnice.

Slika 1: Facebook anketa

(Vir: <https://www.facebook.com/Med-skale-in-%C5%A1kole-lovit-burjo-694624234036004/?fref=ts>)

2.4 Delo na terenu

Našo panoramsko pot Po robu smo večkrat obiskale. Skušale smo najti najbolj zanimive točke za fotografiranje. Po vsakem obisku poti smo na Facebooku objavile fotografije ter si zabeležile, kaj vse lahko turistični vodič o poti predstavi obiskovalcem. Ugotovile smo, da je pot neprimerno obiskati, kadar dežuje, vse ostale vremenske situacije pa niso problematične. Ko piha burja, je na nekaterih izpostavljenih predelih kar hudo, vendar želimo obiskovalcem predstaviti prav to močno burjo. Seveda bomo opozorile, kjer so tiste nevarne točke.

Obiskali smo tudi turistično agencijo in *Turistično-informacijski center Ajdovščina*. Tam so nam predstavili delo turističnih vodičev ter oblikovanje, trženje in prodajo turističnih programov. Tako smo lažje načrtovale naš turistični program.

2.5 Oblikovanje turističnega programa

Svoj turistični program smo hitro oblikovale, vendar ga nato večkrat nadgradile. Naš program bi bil najbolj primeren za učence III. triletja, srednje šole in odrasle. Za učence I. triletja, torej za najmlajše, bi bilo program potrebno malo prilagoditi – naš pohod Po robu bi skrajšali – izvedli bi le eno etapo poti.

Program je mogoče izvesti v vseh letnih časih: spomladanskem, poletnem, jesenskem ali zimskem času. Pohod po poti je vsak letni čas drugačen. Nam najljubši letni čas za obisk je jesen ali pa zima, saj se tedaj najbolj kaže razlika med Trnovskim gozdom in Vipavsko dolino. Gora je jesenska, listje je obarvano, odpada, dolina je pa še vsa zelena. Spomladi in poleti lahko še posebno občudujemo rastlinstvo. Izjemna geografska lega daje pogoje za življenje mnogim alpskim vrstam rastlin, tudi visokogorskim, sredozemsko-visokogorskim in celo pravim sredozemskim. Zato bi spoznavanje bogatega rastlinstva bil lahko samostojen program. Prav zadnje dni leta 2012 je izšla imenitna knjiga domačinke Elvice Velikonja o rastlinah Trnovskega gozda *Rastejo pri nas*.

V prihodnosti bi program lahko razširili na več dni. Pripravili bi večdnevne tabore – športne (pohodništvo po okoliških gorah), naravoslovne (spoznavanje tipičnega rastja in živalstva), geografske (kraški pojavi), literarne (ljudsko gradivo) ...

Program v celoti izvajamo sami, brezplačno. Po želji lahko v Penzionu Sinji vrh organiziramo kosilo. Obiskovalci si morajo priskrbeti pohodna oblačila in obutev in s seboj prinesiti veliko dobre volje. Na zadnjem postanku obiskovalcem postrežemo s čajem.

Na naši šoli že nekaj let poteka izbirni predmet turistična vzgoja. Učenci pri tem predmetu natančno spoznamo vse krajevne zanimivosti, vsako leto izdelamo tudi turistično zgibanko. Ker nas večina članov turističnega krožka obiskuje tudi izbirni predmet turistična vzgoja, smo se odločili, da pri izbirnem predmetu naredimo zgibanko, ki bi predstavila našo pot. Zgibanka bo na voljo na turistični tržnici.

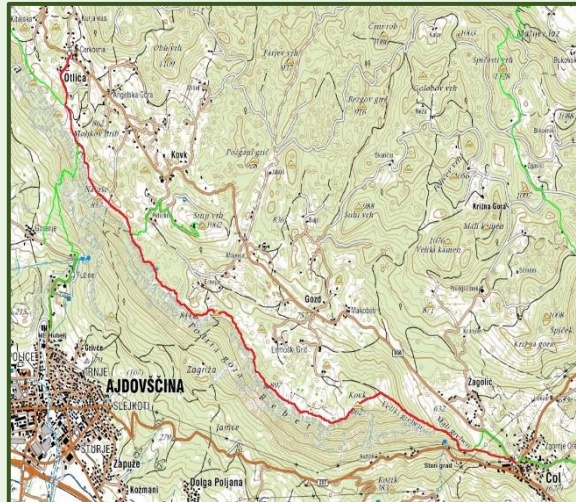
3. PROGRAM

Ime poti: Po robu

Trajanje: 3–4 ure

Težavnost: lahka pot

Oprema: pohodni čevlji, pohodne palice po želji, malica iz nahrbtnika, fotoaparati

Od Cola do Kovka – kjer se privadimo na čudovit razgled

Pot med Colom in Kovkom poteka po Grebenu. Za ta delček poti bomo potrebovali eno uro hoje. Med potjo bomo obiskovalcem povedali legendo *Zakaj sta Kras in Gora iz samega kamna*. Spoznali bomo zgodovinske dogodke, ki so se dogajali na Gori v preteklosti. Posneli bomo nekaj selfijev ter se odpravili proti Kovku (860 m n. v.), na vzletišče za jadralne padalce.

Od Kovka do Sinjega Vrh – kjer nas prepriha burja

Med Kovkom in Sinjim vrhom bomo proučevali viharneke. Vsak obiskovalec si bo poiskal svojega in se z njim fotografiral. Na poti bomo srečali kar precej »krasnih« skal, školov, grubelj in škrapelj. Obiskovalce bomo opozorili na tiste najbolj zanimive, da si najdejo udoben položaj in se fotografirajo. V ozadju nas spremlja pravljlični pogled na Vipavsko dolino, Kras in morje. Pozorni bomo na fosile. Po poti bomo občutili tudi burjo. Prepričani smo, da bomo uspeli posneti zelo igrive, nagajive »burjaške« slike.

Od Sinjega vrha do Otlice – kjer bomo pokukali skozi okno in meditirali na kamnitem polžu

Za pot med Sinjem vrhom in Otlico bomo potrebovali eno uro hoje. Pot bomo nadaljevali do Otlškega okna. Tudi tukaj bomo spoznali malo ljudske domišljije – legendo o nastanku okna. Posneli bomo najlepše fotografije.

Sprehodili se bomo do Malkove doline, kjer je mlad arhitekt Damjan Popelar iz odpadlega kamnja zgradil kamnitega polža. Obiskovalci trdijo, da polž oddaja posebno energijo.

Polni lepih, norih vtisov in čudovitih fotografij bomo prišli do Otlice, kjer se bo naša pravljlična pot končala.

Našo panoramsko pot Po robu bomo začeli na Colu. Ob dogovorjenem času se udeleženci našega pohoda zberejo na parkirišču pri cerkvi sv. Lenarta na Colu, kjer jih pričakamo člani turističnega krožka. Razdelimo jim zemljevide poti in zgibanke našega kraja. Predstavimo jim naš kraj: lego, zgodovino, naravne značilnosti, kulturne znamenitosti, ljudsko izročilo. Posebej jih opozorimo na podnebne značilnosti (burja) ter zanimive živalske in rastlinske vrste, npr. viharneke.

S pomočjo zemljevida obiskovalcem predstavimo Slovensko planinsko pot (transverzalo), ki poteka od Maribora do Ankarana, saj je vanjo vključena tudi naša pot.

Panoramska pot Po robu se vije po robu Trnovskega gozda, ki spada med visoke dinarske kraške planote. Obiskovalcem razložimo tektonski nastanek planote, povemo pa jim tudi legendo o nastanku Gore. Med kamninami prevladuje apnenec, zato je območje brez tekoče vode, vidni pa so številni kraški pojavi: škraplje, žlebiči, škavnice, jame, brezna ... Zaradi tega je Gora, tako namreč prebivalci poimenujemo območje med Colom in Predmejo, posejana s kamenjem, ki so razbrazdani od vode in sonca. So različnih oblik, velikosti, razpokani ... Da je kamen res vpet v naše življenje, nam dokazuje že to, da imamo veliko različnih narečnih izrazov za poimenovanje kamnja: skale, školi, skripe, skrle, grublje, škarpe, škokjči, penklči ... Obiskovalce opozorimo na najbolj zanimive kamne in skale, ki jih je oblikovala narava (razpokane in luknjičaste zaradi mehničnega in kemičnega preperevanja) ter tiste, ki jih je oblikoval človek (kamnito znamenje in kamniti polž). Poleg spoznavanja narave pa po poti spoznamo tudi delček naše kulturne dediščine – ljudske pripovedke o Javorovem hudičku, ki se potika po naših gozdovih. Pripovedke bomo pripovedovali v narečju, da predstavimo še jezikovne značilnosti. Obiskovalcem obrazložimo verze, ki jih je o Gori zapisal Franc Černigoj:

»Kamen in voda in gozd zaznamujejo Goro. In beseda.

Kamen, ki ga je na pretek in še več;

voda, ki je na Gori skorajda ni in je še manj;

gozd, ki jemlje in daje ...

In klena gorjanska beseda:

trda in mehka, glasna in tiha, jasno povedana, izjecljana in zamolčana;

izmed bukev v bukve ujeta, v besedno izročilo ukleta ...«¹

Območje spada v krajinski park in je načrtovano za vključitev v regijski park Trnovski gozd–Nanos. Obrazložimo razliko med obema vrstama zaščite. Obiskovalce na začetku poti opozorimo, da vstopamo v življenjski prostor raznolikih živalskih vrst, zato se moramo temu primerno obnašati, predvsem ne smemo povzročati hrupa.

Obiskovalce bomo na več točkah opozorili na izjemen razgled, zanimive viharneke, skale, škole in škraplje, da se bodo lahko z njimi fotografirali in posneli zanimive fotografije.

3.1.1 Od Cola do Kovka – kjer se privadimo na čudovit razgled

Pot med Colom in Kovkom poteka po Grebenu. Za ta delček poti bomo potrebovali uro hoje. Med potjo bomo obiskovalcem povedali legendo *Zakaj sta Kras in Gora iz samega kamna*.

¹Gora nad deželo, besedilo in vsebinska zasnova Franc Černigoj, Občina Ajdovščina, 2013, str. 4.

Na Grebenu bomo imeli prvi krajši postanek, kjer bomo spoznali zgodovino območja. Ob opazovanju doline hudournika Bele bomo spoznali potek bitke pri Frigidu (Mrzli reki). Ob ostankih bunkerjev pa pomen kraja, ki ga je imel med 1. svetovno vojno, ko je v bližini potekala soška fronta. Na vrhu Sončarica (962 m n. v.) se bomo razgledali: proti severu bomo občudovali Planoto, v ozadju Julijske Alpe s Triglavom, proti jugu in jugovzhodu dolino hudournika Bele in planoto Nanos, proti jugozahodu pa Vipavsko dolino, v ozadju Kras in – če bo dobra vidljivost – še Jadransko morje. Posneli bomo nekaj selfijev, nato pa se odpravili proti Kovku (860 m n. v.), na vzletišče za jadralne padalce. Na Kovku bomo občudovali jadralne padalce, saj je tukaj mogoče jadrati skozi vse leto. Ugodne smeri vetra za letenje pa so jug, jugozahod in zahod.

Po poti bomo pozorni na rastlinstvo Trnovskega gozda. Če se bomo potepali v času cvetenja, bomo lahko prepoznali zaščiteni rastlini, in sicer lepi in kranjski jeglič, ki raste v skalnih razpokah Alp, na senčnih mestih pa uspevata tudi pri nas. . Izjemna geografska lega daje pogoje za življenje mnogim alpskim vrstam rastlin, tudi visokogorskim, sredozemsko-visokogorskim in celo pravim sredozemskim. Zato bi spoznavanje bogatega rastlinstva bil lahko samostojen program. Prav zadnje dni leta 2012 je izšla imenitna knjiga domačinke Elvice Velikonja o rastlinah Trnovskega gozda, in sicer z naslovom *Rastejo pri nas*.

Zakaj sta Kras in Gora iz samega kamna

To je bilo v tistih časih, ko je Bog delal ta naš košček sveta tole okoli. Ta prvo je ustvaril morje in Vipavsko ravnino. In se mu je zdelo strašno lepo. A hudič, ki mu je skozi nagajal, tudi zdaj ni počival. V morje je nosil kamenje in valil vanj velike skale, zato je voda poplavlila vso ravnino. Bog je poklical angelčke na pomoč. Vsakemu je dal en velik žakelj in jim ukazal, naj znosijo tiste hudičeve skale in kamne gor proti Triglavu.

Ma hudič se ni dal ugnat. Naskrivoma je narezal angelčkom žaklje in kamenje se jim je spotoma usipalo ven. Zato je še danes na Krasu toliko drobnega kamenja. Ko so angelčki prišli na Goro, so bili že trudni in so počivali. Hudič se je pritihtopil do njih ven iz breznov, ki jih tu ne manjka, in jim žaklje tako razrezal, da so se zavalile vse velike skale ven. Ko je rezal žaklje tam nekje pri Otlici, je Bog zamerkal, kaj dela. Tako ga je mahnil, da je hudič zletel skozi živ škol in je še danes tam luknja.

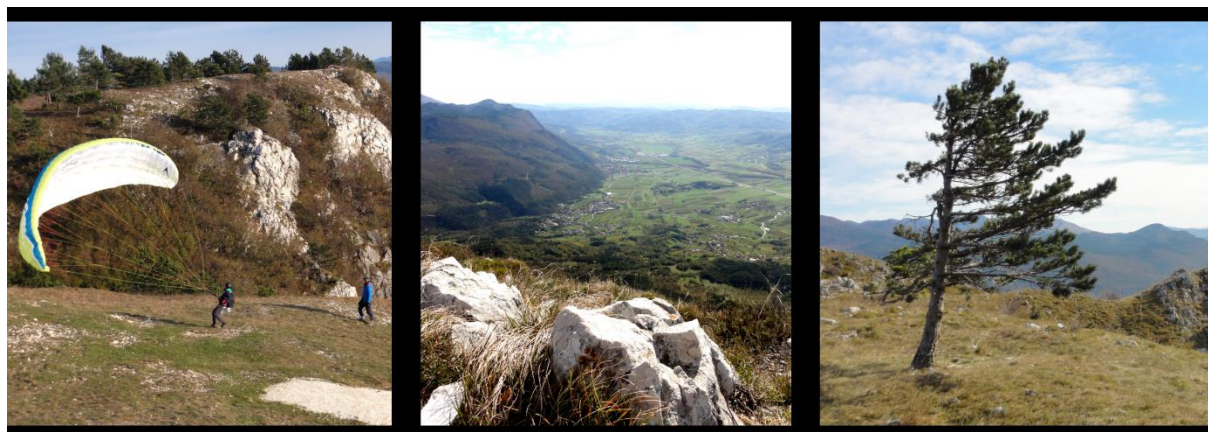

Cela Gora pa je od tistikrat skoraj sam kamen. Starejši ljudje še danes rečejo, da je Gora zato tako boga, ker je hudič s praznim žakljem udaril po nji.

Morje od tistikrat Vipavske doline ne poplavlja več. Hudič pa je ni zagodel samo Gorjanom, tudi ljudem v Deželi je ponagajal. Od nekod je prinesel vinsko trto in jo posadil po gričih ...

Ma to je že druga zgodba in jo bom povedala en drugi bot ...

²Franc Černigoj: Javorov hudič, Kmečki glas, Ljubljana 1988, str. 144.

Slika 3: Pot med Colom in Kovkom
(Foto: članice turističnega krožka)

3.1.2 Od Kovka do Sinjega Vrha – kjer nas prepiha burja

Med Kovkom in Sinjim vrhom bomo najprej proučevali viharneke – to so drevesa, ki kljubujejo vetru, mrazu in snegu. Razvijejo se na manj ugodnih rastiščih, njihova krošnja (pa tudi deblo) je prilagojena posebnim obremenitvam – naši močni burji. Vsak obiskovalec si bo poiskal svoj viharnek in se z njim fotografiral. Na poti proti Sinjemu vrhu je kar precej »krasnih« skal, školov, grubelj in škrapelj. Obiskovalce bomo opozorili na tiste najbolj zanimive, da si najdejo udoben položaj in se fotografirajo. V ozadju nas spremlja pravljlični pogled na Vipavsko

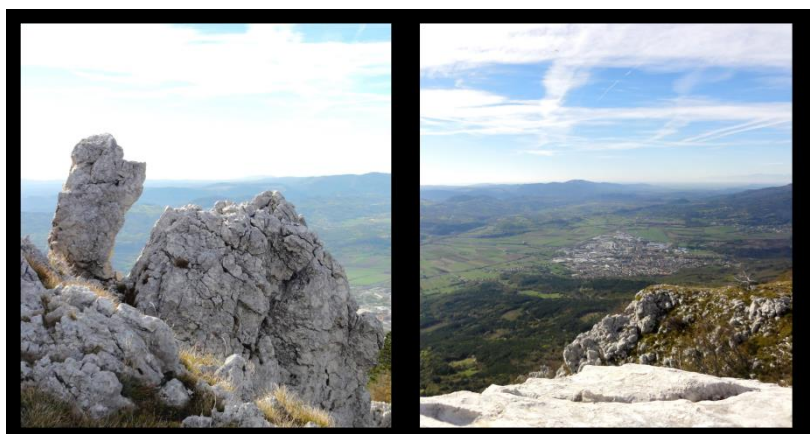
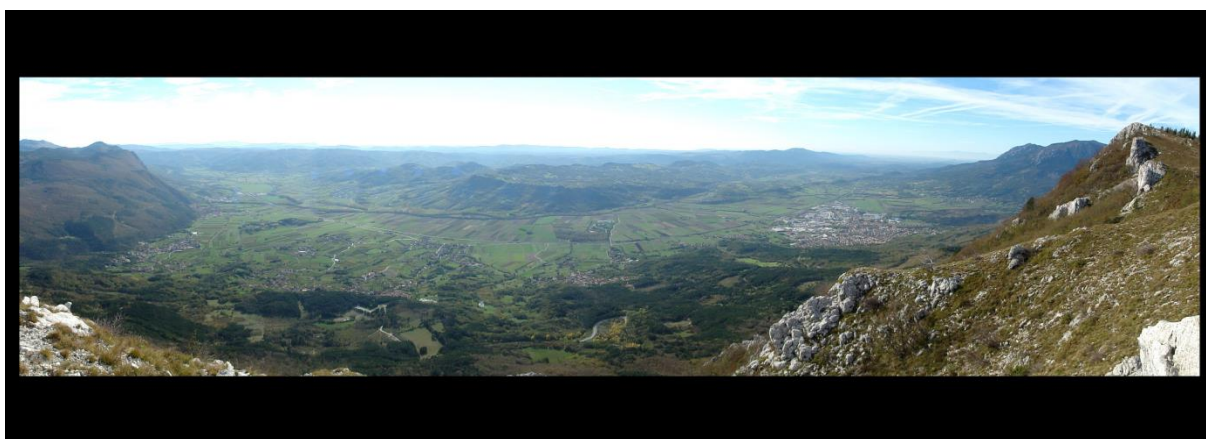
dolino, Kras in morje. Pot nas pelje po razgibanem kraškem svetu, čez pašnike, travnike, skozi gozdičke ... Po poti smo pozorni na fosile. Trnovski gozd sestavljajo apnenci in dolomiti iz mezozoika – srednjega zemeljskega veka. Na robu planote prevladujejo jurski apnenci, ki so bogati s fosili (ostanki velikega jurskega koralnega grebena). V fosilih najdemo ostanke koral, školjk, morskih ježkov, polžkov ...

Po poti bomo občutili tudi burjo. To je celinski veter, ki se v sunkih iz notranjosti spušča proti Vipavski dolini. V dolgoletnem povprečju piha zmerna do močna burja kar 42 dni na leto, najpogosteje na prehodu jeseni v zimo. Sicer pa lahko močno piha v vseh letnih časih. Pot med Kovkom in Sinjim vrhom nas ves čas pelje po robu planote, zato tukaj burja vedno piha. Prepričani smo, da bomo uspeli posneti zelo igrive, nagajive »burjaške« fotografije. Predstavili vam bomo dve lestvici hitrosti *vejtra po wajduvsku* (burje po ajdovski), ki pa veljata tudi za našo Goro. Obiskovalci bodo skušali odčitati hitrost burje.

- 30 km/h – pomeni: popolnoma mirno. Drevesom se ne ljubi niti premakniti listov.
- 40 km/h – drugje po Sloveniji ljudje zapirajo okna. V Ajdovščini veter upihne nekaj regratovih lučk.
- 50 km/h – drugje po Sloveniji se ljudje držijo za pokrivala, da jim jih ne odnese. V Ajdovščini odprejo vsa okna in vrata, da se malo prezračijo.
- 60 km/h – Ajdovci se odpravijo na sprehod in uživajo v ljubki sapici. Tujce po cesti že zanaša med hojo.
- 70 km/h – Drugje po Sloveniji spravljajo avte v garaže in zapirajo polkna. Ajdovci dajo ven sušiti cunje.
- 80 km/h – Ajdovci pošljejo otroke malo ven, da se "preluftajo".
- 90 km/h – Drugje po Sloveniji prevrača smetnjake in razbija šipe. Ajdovci začnejo prižigati cigarete z vžigalico med dlanmi.
- 100 km/h – Drugje po Sloveniji po radiu in televiziji panično opozarjajo pred vetrom. Ajdovec se pelje na panoramsko vožnjo po cesti proti Podnanosu in se smeje prevrnjenim kamionom.
- 120 km/h – Drugje po Sloveniji lomi drevesa in uničuje pridelke. Ajdovci se veselijo, ker jim ni treba pometati.
- 150 km/h – Drugje po Sloveniji odkriva strehe in lomi ostrešja, drevesa pa izruje s koreninami vred. Ajdovci počasi zaprejo okna.
- 180 km/h – Drugje po Sloveniji razglasijo splošno naravno katastrofo, gasilci in civilna zaščita iz vse države hitijo na pomoč ljudem s podrtimi hišami. Ajdovcem ni jasno, zakaj tako komplicirajo.
- 200km/h – V Ajdovščini polomi nekaj vej in odnese kak »korec« s strehe. Drugje po Sloveniji grejo smrtne žrtve v tisoče.
- 300 km/h – Drugje po Sloveniji: popolno uničenje, mesta so zravnana z zemljo. Ajdovci rečejo: Ej, ma dns pej piha!!!

- do 50 km/h: glih de diha,
- od 51 do 70 km/h: diha,
- od 71 do 90 km/h: malčk ulejče,
- od 91 do 100 km/h: ulejče,
- od 101 do 120 km/h: vejtrčk,
- od 121 do 150 km/h: ma, sej nej hudga,
- nad 150 km/h: piha.

Nad Podrto goro se bomo spomnili potresa iz leta 1511 in kmalu prišli do kamnitega znamenja, ki je postavljeno v spomin na smrt Margarete Kovšca. Na Sinjem vrhu (1001 m n. v.) si privoščimo malico iz nahrbtnika. Po predhodnem dogovoru si lahko kosilo naročimo tudi na turistični kmetiji Penzion Sinji vrh. Poleg turistične kmetije stoji Šargalova domačija, kjer si lahko ogledamo etnološko zbirko *Nekdanje življenje na Gori*.

Slika 4: Pot med Kovkom in Sinjim vrhom
(Foto: članice turističnega krožka)

³Marjan Žiberna: Burja, Geo, Odkrivamo svet, december 2006, str. 127.

3.1.3 Od Sinjega vrha do Otlice - kjer bomo pokukali skozi okno in meditirali na kamnitem polžu

Za pot med Sinjim vrhom in Otlico bomo potrebovali eno uro hoje. Najprej bomo pokukali skozi Otliško okno, ki je nastalo zaradi tektonske razpoke v koralnem apnencu. Skozi to razpoko naj bi si svojo pot utrla voda, ki je posledično izdolbla okno. Po drugi teoriji, pa naj bi nastalo s poglobitvijo kraške vrtače, katere dno se je odprlo na zunanjem pobočju. Okno je pokončne oblike, visoko okoli 12 metrov, široko pa sedem. Po njem je dobilo ime naselje Otlica, saj domačini rečejo, da je tu gora votla oz. otla. Seveda bomo spoznali še malo ljudske domišljije – legendo o nastanku okna.

Sprehodili se bomo do Malkove doline, kjer je mlad arhitekt Damjan Popelar iz odpadlega kamenja sestavil kamnitega polža. Kamniti zid se v geometrijsko pravilni spirali v tretjem zavoju dvigne iz dna na rob vrtače, kjer nas pričaka 3,6 metrov visok stožec. Obiskovalci se bodo po polžu spustili v dno vrtače ter posneli nekaj fotografij – tudi iz polža. Če nas bodo obiskali na zimski solsticij, pa obljubljam posebno doživetje, saj stožec ta dan osenči prav dno vrtače.

Kako so Votličani prišli do svojega okna in zakaj Dolčani ne vidijo na morje

To je bilo še v tistih časih, ko sta Kristus in sveti Peter hodila po svetu.

Tako gresta en dan po Deželi in se ustavita tam nekje prek Čavna. Se usedeta v hlad k eni vodi, da se malo oddahneta, in se pomenjavata.

»Ta gora.« pravi Kristus, »sloni na treh zlatih stebrih nad zlatim jezerom!«

Hudič pa jima je na skrivoma zmeraj sledil in lovil na uho, kaj se menita. In je slišal tudi to, kar je Kristus povedal svetemu Petru o Čavnu. In on da bo Čaven prestavil in vzel tiste zlate stebre. In res si naredi dve oprtnici, eno iz drata, drugo iz cvirna, si ga oprta, in kakor je nanagloma vstal, da se mu je ta dratena oprtnica utrgala, hudič se je spotaknil in je s tako silo trcnil tja nad Votliško reber, da je v skalo z rogom zvrtil luknjo. Še danes se tam na Stešnicah pozna v kamnu hudičeva stopnja, s tako močjo se je z nogo uprl v tla, ko je tel vzdignit breme.

In tako je Čaven ostal tam, kjer je še danes. Pod večer nam dela senco in zaradi njega Dolčani ne vidimo na morje.

⁴Odlomek iz pripovedke *Kako so Votličani prišli do svojega okna in zakaj Dolčani ne vidijo na morje*.

⁴Franc Černigoj: Javorov hudič, Kmečki glas, Ljubljana 1988, str. 141 in 142.

Slika 5: Pot med Sinjim vrhom in Otlico
(Foto: članice turističnega krožka)

4. TRŽENJE

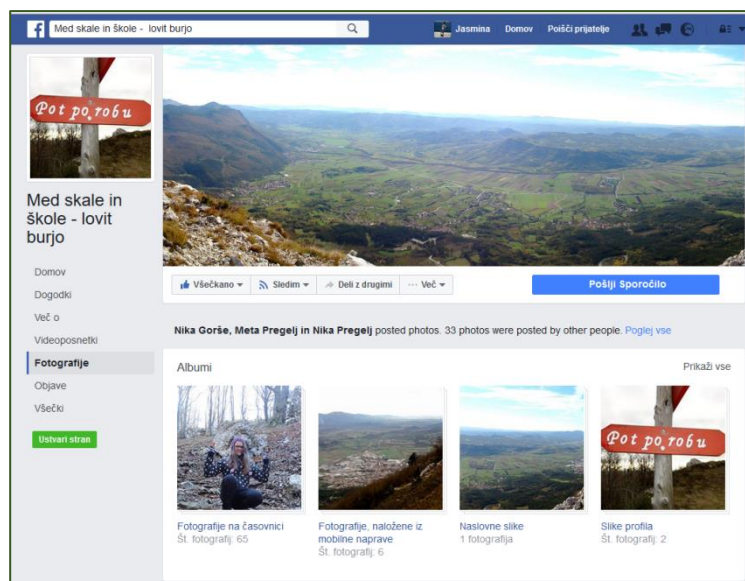
Naš turistični program *Med skale in škole ... loviti burjo* s podnaslovom *Fotogodba poti Po robu* je namenjen učencem III. triade osnovnih šol, srednješolcem in odraslim. Za mlajše navdušence naravne in kulturne dediščine bi morali program prilagoditi, saj je načrtovana pot za njih predolga – izvedli bi le eno etapo. Program je oblikovan v prvi vrsti za naše vrstnike – osnovnošolce. Ves program bi vodile same – med etapami se bodo vodičke menjale.

Naša šola bi lahko program oglaševala na spletni strani, kjer bi vabili učence iz drugih slovenskih šol, lahko bi npr. imeli v tem okviru športni ali pa naravoslovni dan. Program vsebuje veliko učnih ciljev geografije, naravoslovja in biologije, pa tudi zgodovine in seveda športa.

Seveda smo se pri trženju opirali na družabna omrežja, največ na Facebook in Instagram. Kot smo zapisale že v uvodu, nas je pri tem spremljala izjava fotografa Jacoba Riglina, ki je bila zapisana v razpisu 31. festivala Turizmu pomaga lastna glava, in sicer: »Dobra fotografija zaleže za tisoč besed.« Pot Po robu je res slikovita in le fotografija ti lahko prikaže lepoto narave. V ta namen smo na internetu – družabnih omrežjih objavljale fotografije in prepričane smo, da smo s fotografijami marsikoga pripravile, da se je podal na našo pot. Želele smo, da se čim več ljudi odpravi po tej poti, da uživajo in občutijo to lepo naravo. Na Facebooku smo dvakrat ustvarile dogodek *Obisk poti Po robu*. Zanimivo je, da se je našega dogodka udeležilo veliko domačinov, ki pot že poznajo.

Program smo s pomočjo učiteljev že izvedli. V jesenskem času smo prvi del poti popeljali naše sošolce na športnem dnevu.

Program nameravamo predstaviti turistični agenciji, TIC-u in Hiši mladih v Ajdovščini. Nad našimi prejšnjimi programi so bili navdušeni. Program bi lahko oglaševali na spletnih straneh, uvrstili pa bi ga lahko v kataloge, ki so namenjeni šolskim in drugim zaključenim skupinam. Ker se že sedaj ukvarjajo z vodenjem turistov po teh krajih, bi jim bila ta ponudba prav zagotovo dobrodošla.

Slika 6: Facebook stran

(Vir: <https://www.facebook.com/Med-skale-in-%C5%A1kole-lovit-burjo-694624234036004/?fref=ts>)

5. ZAKLJUČEK

S programom *Med skale in škole ... loviti burjo* smo vas želele prepričati, da imamo veliko lepega, zanimivega, skrivnostnega, pa tudi še neznanega pokazati. Upamo, da obiščete našo čudovito panoramsko pot.

Tudi me, članice turističnega krožka, smo se pri pripravi programa veliko naučile o teh krajih. Po začetnih težavah smo odkrile, da lahko turistični program pripravimo kjerkoli, če je le ideja prava.

Veliko smo se naučile o poklicu turističnega vodiča: kako se pripravljajo turistične programe, na kaj moramo paziti, kako časovno uskladiti program, kako podajati informacije, biti zanimivi in vedno dobre volje ...

Pri turizmu je najpomembnejše trženje – vsako stvar lahko tržimo, če znamo iz nje narediti zanimivo, privlačno zgodbo. Spoznale smo, da je tudi kamen lahko zanimiv, če stoji zgodba za njim. In na to največkrat pozabimo. Izgovarjamo se, da nimamo česa pokazati. Pa imamo. In to veliko. Na naši poti boste videli prekrasno naravo in veliko kamnov s svojimi zgodbami.

Uspelo nam je, da smo običajen pohod Po robu, spremenile v zanimiv, poučen, pa tudi zabaven pohod po naravi. Ker nam je na voljo sodobna tehnologija, pametni mobilni telefoni, brez tega na naši poti ne bo šlo. S telefoni ali fotoaparati bomo posneli kar nekaj fotografij in selfijev. Pomembno je, da obiskovalci našo naravo doživijo in jo občutijo ter košček le-te (za spomin) ujamejo v fotografski objektiv.

Članice turističnega krožka smo prepričane, da naše pokrajine ne boste hitro pozabili. Ta vas bo očarala in tako zaznamovala, da se boste na pot Po robu zagotovo še vrnili. In tega si tudi želimo!

Nasvidenje!

6. NAČRT PREDSTAVITVE NA TURISTIČNI TRŽNICI

Na tržnici v Mercator centru bomo obiskovalcem skušale približati našo naravo in zgodbe. Želimo si, da bi obiskovalci vsaj malce občutili naš kraj in okolje. Dve učenki bosta po Mercator centru vabili ljudi, da obišejo naš predstavitveni prostor. Ostale učenke bodo predstavljale naš program in mimoidočim delile spominke.

6.1 Stojnica – predstavitveni prostor

Odločile smo se, da ne bomo imele stojnice. Na prostoru bomo poskusile postaviti pot po robu naše planote. V ozadju bomo postavile narisano kuliso – razgled na Vipavsko dolino. Postavile bomo še skale, drevesne šture in modele viharikov.

6.2 Spominki

Za spominke bomo obiskovalcem stojnice podarjale kamenčke ter pobarvanke s pripovedko o Javorovem hudičku. Če nam bo uspelo, bi rade izdelale in delile še razglednice z motivi naše poti.

6.3 Propagandni material

Obiskovalcem bomo delile zgibanko o Colu, ki smo jo pripravile same. Zgibanke bodo imele QR kodo s katero bodo obiskovalci dobili podrobnejše informacije o poti ter veliko fotografij. Pripravljamo tudi posebno zgibanko z najlepšimi in najbolj zanimivimi točkami za fotografiranje. Poleg lastne zgibanke bomo delile še zgibanke o Gori, ki so jo pripravili na TIC Ajdovščina.

6.4 Zabavni igri

Obiskovalce bomo povabili na našo pot. Ob poti bomo pripravili igrice, in sicer zbiranje hudička in kamenčkanje.

6.5 Vabljenje ljudi po Mercator centru

Dve učenki, naši turistični vodički, bosta vabili obiskovalce po Mercator centru. Delili bosta našo zgibanko in ljudi vodili do našega predstavitvenega prostora.

7. VIRI IN LITERATURA

Atlas Slovenije. (1992). Ljubljana: Mladinska knjiga.

Černigoj, F. (1988). *Javorov hudič.* Ljubljana: Kmečki glas.

Černigoj, F. (2013). *Gora na deželo.* Ajdovščina: Občina Ajdovščina.

Černigoj, F. (ur.) (2001). *Mati Gora : zbornik o Gori, Gorjankah in Gorjanih: ob 400-letnici naselitve Gore.* Predmeja: Društvo za ohranjanje in varovanje naravne in kulturne dediščine Gora.

Velikonja, E. (2012): *Rastejo pri nas : Rastline Trnovskega gozda.* Predmeja: samozaložba.

Zlobec, C. (1994): *Vipava Valley - a little Slovene Eden.* Ajdovščina: Communal Assembly.
Ljubljana: Mladinska knjiga.

Col. Wikipedija, prosta enciklopedija. Pridobljeno 12. 12. 2016, s

<http://sl.wikipedia.org/wiki/Col>

Pot po robu. Pridobljeno 15. 1. 2017, s

<http://vsepoti.si/pohodnistvo/?p=464>

Trillek. Društvo za ohranjanje starih običajev. Pridobljeno 1. 12. 2016, s

<http://www.trillek.si/>

Trnovski gozd. Pridobljeno 10. 1. 2017, s

<http://www.summitpost.org/trnovski-gozd/721347>

Vzpostavitev regijskega parka Trnovski gozd–Nanos. Pridobljeno 12. 10. 2016, s

<http://www.prc.si/programi-projekti/vzpostavitev-regijskega-parka-nanos--trnovski-gozd>

8. PRILOGE

Priloga 1: Plakat za tržnico

VABIMO VAS NA TURISTIČNO TRŽNICO V MERCATOR CENTER

MAREC/APRIL 2017
med 15. in 18. uro